

CUPRINS

CAPITOLUL I - DREPT EXECUȚIONAL PENAL. ȘTIINȚA DREPTULUI EXECUȚIONAL PENAL

1. Definiția și obiectul dreptului execuțional penal.....	15
2. Știința dreptului execuțional penal și obiectul de studiu al acesteia.....	16
3. Corelația dreptului execuțional penal cu celelalte ramuri ale dreptului public	16
4. Izvoarele dreptului execuțional penal.....	16
5. Raportul juridic de drept execuțional penal.....	17
6. Subiecții raportului juridic de drept execuțional penal.....	17
7. Suspendarea, încetarea și stingerea raportului de drept execuțional penal	17

CAPITOLUL II – SISTEMUL SANȚIUNILOR PENALE ÎN CODUL PENAL ROMÂN

1. Principiul legalității sancțiunilor de drept penal.....	20
2. Sancțiunile de drept penal în sistemul nostru penal	20
3. Pedepsele și categoriile pedepselor prevăzute de Codul penal	21
4. Pedepsele principale	21
4.1. Detențiunea pe viață	21
4.2. Închisoarea.....	22
4.3. Amânarea aplicării pedepsei.....	22
4.4. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	24
4.5. Amenda.....	26
5. Pedepsa accesorie	28
6. Pedepsele complementare	28
7. Răspunderea penală a persoanei juridice.....	30
8. Răspunderea penală a minorului	32
9. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate.....	33
10. Regimul măsurilor educative privative de libertate.....	35
11. Măsurile de siguranță	37
12. Liberarea condiționată.....	39
12.1 Instituția liberării condiționate.....	39
12.2 Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață.....	40
12.3 Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii	40
12.4 Măsurile de supraveghere și obligațiile condamnatului pe durata liberării condiționate	41
12.5 Supravegherea condamnatului.....	42

**CAPITOLUL III – EXECUTAREA PEDEPSELOR, A MĂSURILOR
EDUCATIVE ȘI A ALTOR MĂSURI
NEPRIVATIVE DE LIBERTATE DISPUSE
DE ORGANELE JUDICIARE ÎN CURSUL
PROCESULUI PENAL**

1. Domeniul de reglementare	43
2. Înțelesul unor termeni.....	44
3. Principiile executării pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate.....	44
3.1. Legalitatea executării.....	44
3.2. Temeiul executării	44
3.3. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale.....	44
3.4. Respectarea demnității umane	44
3.5. Respectarea dreptului la viața privată.....	45
3.6. Respectarea confidențialității și a datelor cu caracter personal	45
3.7. Interzicerea discriminării	45
3.8. Informarea persoanei care nu vorbește, nu înțelege limba română ori nu se poate exprima	45
3.9. Implicarea persoanei și a comunității în executare	46
3.10. Suportarea costurilor.....	46
4. Judecătorul delegat cu executarea	46
4.1. Delegarea judecătorului	46
4.2. Atribuțiile judecătorului delegat cu executarea	46
4.3. Actele judecătorului delegat cu executarea	47
4.4. Relația consilierului de probațiune cu judecătorul delegat cu executarea	47
4.5. Colaborarea cu instituțiile din comunitate în executarea pedepselor și a măsurilor neprivative de libertate.....	48
4.6. Abateri judiciare	48
4.7. Procedura de abilitare a asociațiilor, fundațiilor și societăților comerciale	49
4.8. Abilitarea societăților comerciale	49
5. Executarea pedepselor neprivative de libertate	50
5.1. Executarea pedepsei amenzii aplicabile persoanei fizice	50
5.1.1. Achitarea amenzii.....	50
5.1.2. Procedura în caz de neexecutare a amenzii	50
5.1.3. Executarea amenzii care însoțește pedeapsa închisorii	51
5.2. Executarea pedepsei amenzii aplicabile persoanei juridice	51
5.2.1. Achitarea amenzii.....	51
5.2.2. Executarea silită în caz de neachitare	51
5.3. Executarea pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi.....	52
5.3.1. Punerea în executare a pedepsei accesorii	52
5.3.2. Înștiințarea în caz de întrerupere a executării sau de liberare condiționată	52
5.4. Executarea pedepselor complementare.....	52

5.4.1. Executarea pedepselor complementare aplicabile persoanei fizice.....	52
5.4.2. Executarea pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice.....	56
5.5. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, dizolvării sau lichidării persoanei juridice în faza de executare	59
5.6. Executarea măsurilor de supraveghere și a obligațiilor dispuse de instanță potrivit Codului penal	59
5.6.1. Dispoziții generale.....	59
5.6.2. Amânarea aplicării pedepsei.....	61
5.6.3. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de instanță în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere	65
5.6.4. Liberarea condiționată	65
5.7. Dispoziții privind executarea măsurilor educative neprivative de libertate	67
5.7.1. Dispoziții generale.....	67
5.7.2. Executarea măsurilor educative neprivative de libertate	68
5.7.3. Dispoziții comune.....	71
5.8. Executarea măsurilor de siguranță.....	73
5.8.1. Executarea măsurilor de siguranță cu caracter medical.....	73
5.8.2. Executarea măsurii de siguranță a interzicerii ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii	73
5.8.3. Executarea măsurii de siguranță a confiscării speciale și a confiscării extinse.....	74
5.9. Obligațiile impuse în caz de amânare sau întrerupere a executării pedepsei detențiunii pe viață sau a închisorii	74
5.9.1. Punerea în executare a obligațiilor stabilite de instanță.....	74
5.9.2. Supravegherea respectării obligațiilor	75
5.10. Măsurile preventive neprivative de libertate	75
5.10.1. Măsurile preventive neprivative de libertate aplicabile persoanei fizice.....	75
5.10.2. Măsurile preventive aplicabile persoanei juridice	76
5.11. Executarea obligațiilor stabilite de procuror în cazul renunțării la urmărirea penală.....	77
5.11.1. Executarea obligațiilor legate de repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.....	77
5.11.2. Executarea obligației de a cere public scuze persoanei vătămate	77
5.11.3. Prestarea muncii neremunerate în folosul comunității	78
5.11.4. Frecventarea unui program de consiliere.....	78
5.12. Aplicarea Legii nr. 253/2013 în cazul străinilor	79

**CAPITOLUL IV – EXECUTAREA PEDEPSELOR ȘI A MĂSURILOR
PRIVATIVE DE LIBERTATE DISPUSE
DE ORGANELE JUDICIARE ÎN CURSUL
PROCESULUI PENAL**

1. Dispozițiile generale privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	80
1.1. Legalitatea executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate	80
1.2. Temeiul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate	80
1.3. Scopul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate	81
1.4. Respectarea demnității umane	81
1.5. Interzicerea supunerii la tortură, la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente	81
1.6. Interzicerea discriminării	81
1.7. Exercițarea drepturilor	81
2. Judecătorul de supraveghere a privării de libertate	81
2.1. Desemnarea judecătorului de supraveghere a privării de libertate și a grefierului	81
2.2. Activitatea judecătorului de supraveghere a privării de libertate	82
3. Executarea pedepselor privative de libertate	83
3.1. Organizarea executării pedepselor privative de libertate	83
3.1.1. Administrația Națională a Penitenciarelor	83
3.1.2. Penitenciarele	83
3.1.3. Secțiile speciale de arestare preventivă	84
3.1.4. Secțiile speciale de executare a măsurilor educative privative de libertate	84
3.2. Organizarea executării pedepselor privative de libertate	84
3.2.1. Siguranța penitenciarelor	84
3.2.2. Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate	89
3.2.3. Condițiile de detenție	99
3.2.4. Drepturile persoanelor condamnate	109
3.2.5. Liberarea condiționată	128
3.2.6. Recompense, abateri și sancțiuni disciplinare	130
3.2.7. Documente întocmite de administrația penitenciarului	139
4. Executarea măsurilor preventive privative de libertate	140
4.1. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă	140
4.1.1. Organizarea centrelor de reținere și arestare preventivă	140
4.1.2. Executarea reținerii și arestării preventive	140
4.1.3. Regimul de executare a măsurilor preventive privative de libertate	140
4.1.4. Munca persoanelor reținute sau arestate preventiv aflate în centrele de reținere și arestare preventivă	141

4.1.5. Ascultarea persoanelor reținute sau arestate preventiv aflate în centrele de reținere și arestare preventivă	141
4.1.6. Registrele privind persoanele reținute sau arestate preventiv	141
4.1.7. Transferarea persoanelor arestate preventiv în penitenciar	142
4.1.8. Regimul minorilor arestați	142
4.1.9. Accesul la bibliotecă	142
4.2. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în centrele de arestare preventivă și în secțiile de arestare preventivă din penitenciare	142
4.2.1. Centrele de arestare preventivă	142
4.2.2. Executarea arestării preventive în cursul judecății	143
4.2.3. Regimul arestaților preventiv	143
4.2.4. Regimul arestaților minori	143
4.3. Executarea măsurii preventive a arestului la domiciliu	144
4.3.1. Temeiul legal al executării arestului la domiciliu	144
4.3.2. Organul de supraveghere	144
4.3.3. Imobilul în care se execută arestul la domiciliu	144
4.3.4. Cazuri urgente	144
4.3.5. Comunicarea măsurilor privind arestul la domiciliu	144
4.3.6. Executarea supravegherii arestului la domiciliu	144
4.3.7. Procedura în caz de imposibilitate a punerii în executare a măsurii	145
4.3.8. Procedura de sesizare în cazul nerespectării cu rea-credință a măsurii și a obligațiilor	145
4.3.9. Colaborarea cu alte instituții	146
4.3.10. Dosarul persoanei arestate la domiciliu	146
5. Executarea măsurilor educative privative de libertate	147
5.1. Dispoziții privind executarea măsurilor educative privative de libertate	147
5.1.1. Dispoziții generale	147
5.1.2. Organizarea executării măsurii internării într-un centru educativ și într-un centru de detenție	147
5.1.3. Regimurile de executare a măsurilor educative privative de libertate	149
5.1.4. Condițiile internării	152
5.1.5. Drepturile și obligațiile persoanelor internate	153
5.1.6. Munca prestată de către persoanele internate	153
5.1.7. Activități și programe de reintegrare socială	155
5.1.8. Recompensele, învoirea din motive umanitare, abaterile și sancțiunile disciplinare	157
5.1.9. Siguranța centrelor educative și a centrelor de detenție	160
5.1.10. Liberarea persoanelor internate, înlocuirea măsurii internării în centrul de detenție sau în centrul educativ cu măsura educativă a asistării zilnice, continuarea executării măsurii educative privative de libertate în penitenciar	160

5.1.11. Documentele întocmite de administrația centrelor educative și de detenție	162
5.1.12. Amânarea sau întreruperea executării măsurii educative a internării într-un centru educativ sau într-un centru de detenție	163
6. Infracțiuni și contravenții	163
6.1. Introducerea în mod ilicit de telefoane mobile și alte mijloace de comunicare la distanță, cartele SIM, dispozitive de tip GPS, modem de internet, medii de stocare a datelor și alcool	163
6.2. Introducerea în mod ilicit a unor obiecte interzise	164
6.3. Inspecțiile și controalele locurilor de deținere	164

CAPITOLUL V – ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE PROBAȚIUNE

1. Cadrul general de funcționare	166
2. Principiile activității sistemului de probațiune	168
3. Organizarea și atribuțiile principale ale sistemului de probațiune	170
4. Conducerea Direcției Naționale de Probațiune	171
4.1. Directorul general	171
4.2. Consiliul consultativ	172
4.3. Structura organizatorică a Direcției	172
5. Personalul Direcției Naționale de Probațiune.....	172
6. Finanțarea activității Direcției Naționale de Probațiune și a structurilor teritoriale	173
7. Atribuțiile consilierilor de probațiune și modul în care aceștia își desfășoară activitatea.	174
7.1. Atribuțiile consilierilor de probațiune.....	174
8. Evaluarea inculpaților și a persoanelor supravegheate.....	175
8.1. Evaluarea inculpaților minori	175
8.2. Evaluarea inculpaților majori	176
8.3. Evaluarea minorilor aflați în executarea unei măsuri educative.....	177
8.4. Evaluarea persoanelor majore aflate în supraveghere	178
9. Sprijinirea instanței de judecată în procesul de individualizare a pedepselor și măsurilor educative.....	178
9.1. Sprijinirea instanței de judecată în procesul de individualizare a pedepselor	178
9.2. Coordonarea procesului de supraveghere	179
9.3. Coordonarea procesului de supraveghere	180
9.4. Pregătirea școlară sau calificarea profesională	182
9.5. Punerea în executare a obligației de prestare a unei munci neremunerate în folosul comunității	182
9.6. Punerea în executare a obligației de frecvență a unui program de reintegrare socială	183
9.7. Punerea în executare a obligației de a se supune unor măsuri de control, tratament sau îngrijire medicală.....	183

9.8. Punerea în executare a obligațiilor a căror îndeplinire este verificată de către alte organe abilitate decât serviciul de probațiune	183
9.9. Verificării îndeplinirii de către persoana supravegheată a obligațiilor civile stabilite prin hotărârea judecătorească.....	184
9.10. Atribuțiile consilierului de probațiune în procesul de supraveghere a minorilor	185
9.11. Coordonarea procesului de supraveghere a minorului în cadrul măsurii educative a stagiului de formare civică.....	186
9.12. Coordonarea procesului de supraveghere a minorului în cadrul măsurii educative a supravegherii.....	187
9.13. Coordonarea procesului de supraveghere a minorului în cadrul măsurii educative a consemnării la sfârșit de săptămână.....	188
9.14. Coordonarea procesului de supraveghere a minorului în cadrul măsurii educative a asistării zilnice	189
9.15. Coordonarea supravegherii executării obligațiilor impuse de instanță în sarcina minorului	191
9.16. Obligațiile consilierului de probațiune manager de caz pe parcursul supravegherii măsurilor educative neprivative de libertate	192
9.17. Atribuțiile consilierului de probațiune în asistarea în cadrul procesului de supraveghere.....	192
9.18. Atribuțiile consilierului de probațiune în coordonarea executării amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității	193
9.19. Activitatea consilierului de probațiune în legătură cu persoanele private de libertate.....	194
9.20. Deciziile consilierului de probațiune	195
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	199

Argument

În cadrul unei reforme ample în materie penală și procesual penală concretizată prin adoptarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, acte normative intrate în vigoare la data de 1 februarie 2014, urmate de modificări succesive, au fost adoptate și legi noi care reglementează organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, modalitatea de executare a pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal precum și modalitatea de executare a pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Adoptarea acestor noi reglementări se circumscrie cadrului general de aliniere a legislației românești la standardele europene și internaționale în materie. Prin armonizarea reglementărilor execuțional penale cu cele europene și internaționale s-a urmărit modernizarea și reformarea radicală a unui sistem care timp de mulți ani a fost dominat de componenta represivă a executării pedepselor. Noul cadru legislativ tinde să dea expresie principiilor umanismului, respectării demnității umane, legalității executării pedepselor și interzicerii oricărei forme de discriminare pe parcursul executării, stabilind un echilibru necesar între caracterul coercitiv al pedepsei și scopurile moderne și umane ale tratamentului deținuților.

Introducerea unui curs de drept execuțional penal în cadrul curriculei studiilor de licență sau a celor avansate de masterat a devenit o necesitate, politica execuțional-penală fiind parte componentă a politicii unui stat supusă unui proces de transformare, adaptare și modificare al cărui sens încă nu este pe deplin conștientizat.

În timp ce sociologii încearcă să releve menirea acestor transformări, practicienii se ciocnesc de unele aspecte ale executării sancțiunilor de drept penal, în general, și ale probațiunii, în special. Sistemele penale ale majorității statelor sunt într-un proces de schimbare, proces în care structura penologică veche a fost abandonată fără ca una nouă să o fi înlocuit pe deplin. Rezultatele acestor schimbări plasează sistemul sancționator într-un domeniu nefamiliarizat, unde principiile directe nu sunt pe deplin clare, iar ideile vechi nu pot fi aplicabile. Astfel, modificările apărute în ultimul deceniu în sfera probațiunii și modalității și principiilor de executare a pedepselor și celorlalte măsuri privative și neprivative de libertate servesc drept un argument serios în favoarea necesității cercetării acestor instituții.

Lucrarea de față se constituie într-un curs universitar adresat studenților și masteranzilor în drept și se dorește un instrument util și accesibil care să ofere o introducere în problematica executării pedepselor, un domeniu pe cât vast, pe atât de fascinant. Ea răspunde necesității de a grupa principalele dispoziții legale edictate în materia executării pedepselor privative și neprivative de liberate, a organizării și funcționării sistemului de probațiune din România, în contextul adoptării relativ recente a unei legislații moderne și inovatoare în acest domeniu, neurmată de o doctrină la fel de bogată. Legislația primară și secundară adoptată în ultimii ani în materia executării pedepselor justifică dezvoltarea literaturii de specialitate dedicată domeniului cercetat.

Autoarea

CAPITOLUL I

DREPT EXECUȚIONAL PENAL. ȘTIINȚA DREPTULUI EXECUȚIONAL PENAL

1. Definiția și obiectul dreptului execuțional penal

Dreptul execuțional penal a fost definit în literatura de specialitate¹ ca fiind acea ramură a dreptului public care cuprinde ansamblul normelor care reglementează domeniul executării sancțiunilor de drept penal.

Aceste norme se regăsesc în Constituția României², Codul penal³, Codul de procedură penală⁴, Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare⁵, Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare⁶, Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare⁷, Hotărârea Guvernului nr. 604/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal⁸, Hotărârea Guvernului nr. 1079/2013 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune⁹ și Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal¹⁰ sau în alte legi penale special, precum și în tratate sau convenții internaționale ratificate de România care reglementează acest domeniu.

---

¹ Chiș Ioan, *Drept execuțional penal*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 153.

² Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003.

³ Adoptat prin Legea nr. 286/2009 publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 510 din 17 iulie 2009.

⁴ Adoptat prin Legea nr. 135/2010 publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010.

⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 512 din 14 august 2013, în vigoare *in integrum* din 1 februarie 2014. Legea nr. 252/2013 a intrat în vigoare etapizat, respectiv în luna septembrie 2013 au intrat în vigoare dispozițiile din lege care reglementează organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, normele de aplicare ale acestor dispoziții fiind detaliate prin HG nr. 1079/2013.

⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 513 din 14 august 2013.

⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 514 din 14 august 2013.

⁸ Publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 672 din 31 august 2016.

⁹ Publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 5 din 7 ianuarie 2014.

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 271 din 11 aprilie 2016.

2. Știința dreptului execuțional penal și obiectul de studiu al acesteia

Corelativ cu dreptul execuțional penal s-a dezvoltat știința dreptului execuțional penal care cuprinde un ansamblu de idei, teorii și concepții referitoare la executarea sancțiunilor penale, pedepse, regimuri de executare a pedepselor, organizarea aplicării pedepselor, alternative la pedepsele penale, categorii ale pedepselor penale, individualizarea legală și juridică a acestora, organizarea penitenciarelor.

Obiectul de studiu al științei dreptului execuțional penal îl constituie normele de drept ce reglementează raporturile juridice privitoare la executarea sancțiunilor penale.

Ca orice știință juridică, și aceasta folosește metode de cercetare științifică specifice în scopul identificării legităților domeniului execuțional penal.

3. Corelația dreptului execuțional penal cu celelalte ramuri ale dreptului public

Dreptul execuțional penal se află în strânsă legătură cu dreptul penal, în aceasta din urmă ramură a dreptului regăsindu-se normele de drept substanțial concretizate în faza executării sancțiunilor penale prin intermediul normelor dreptului execuțional penal.

Dreptul execuțional penal se află în corelație strânsă cu dreptul procesual penal, normele de procedură penală stabilind procedurile după care urmează să se pună în executare sancțiunile penale, organele judiciare cu atribuții în materia executării sancțiunilor penale, competența acestora în faza executării sancțiunilor penale, precum regulile și cadrul procesual de soluționare a incidentelor sau piedicilor apărute pentru și în cursul punerii în executare a sancțiunilor penale.

Dreptul execuțional penal se află în strânsă legătură și cu criminologia, știința care studiază geneza și legitățile fenomenului criminal, cu penologia, cu dreptul penitenciar, cu statistica judiciară, cu sociologia și psihologia judiciară, în măsura în care obiectul de studiu al acestor ramuri de drept se referă la executarea sancțiunilor penale.

4. Izvoarele dreptului execuțional penal

Normele juridice care constituie dreptul execuțional penal se regăsesc în Constituția României, Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 604/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Hotărârea Guvernului nr. 1079/2013 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune și Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal sau în alte legi penale

special, precum și în tratate sau convenții internaționale ratificate de România care reglementează acest domeniu.

5. Raportul juridic de drept execuțional penal

Raportul juridic de drept execuțional penal a fost definit sintetic în literatura de specialitate¹¹; în ce ne privește acesta este raportul juridic care se naște între organele judiciare investite cu punerea în executare a sancțiunilor penale și persoana condamnatului și se derulează între momentul pronunțării hotărârii judecătorești definitive de condamnare sau de amânare a aplicării sancțiunii penale și momentul executării sau considerării ca executată a sancțiunilor penale.

În doctrină¹² au fost delimitate etapele raportului de drept execuțional penal care se conturează și se definitivează prin parcurgerea etapelor procesuale în care se stabilește calitatea subiectului ca inculpat, apoi aceea de condamnat, se derulează măsurile preventive în conținutul cărora se începe executarea, a executării măsurilor preventive, după care urmează punerea în executare a hotărârilor penale definitive. Acesta se derulează în conținutul său concret pe tot parcursul executării sancțiunii penale până la considerarea ca epuizată a acesteia și poate exista până la epuizarea conținutului pedepsei complementare aplicate.

6. Subiecții raportului juridic de drept execuțional penal

Subiecții raportului juridic de drept execuțional penal sunt: statul, reprezentat prin organele specializate în administrarea justiției, pe de o parte, și condamnatul, persoană fizică sau juridică, pe de altă parte.

7. Suspendarea, încetarea și stingerea raportului de drept execuțional penal

Modalitățile în care raportul de drept execuțional penal își încetează existența depinde de natura obiectului acestui raport, de drepturile și obligațiile juridice corelative prevăzute de normele juridice de drept execuțional penal. Aceste drepturi și obligații au o anumită natură, o durată în timp, pot fi îndeplinite sau nu în mod voluntar, pot fi realizate prin constrângerea persoanei, obligate prin forța de coerciție a statului ori pot să înceteze prin acte de voință legislativă sau prin fapte ce fac imposibilă executarea pedepsei (deces, îmbolnăvire gravă, evadare, prescripție).

a) Încetarea raportului de drept execuțional penal

Raportul de drept execuțional penal încetează în momentul în care sancțiunea penală a fost executată. În situația în care pedeapsa este însoțită de pedepse complementare, raportul juridic de drept execuțional va continua până la epuizarea acestora pe întregul parcurs al termenelor de supraveghere. În cazul liberării condiționate, raportul juridic de drept execuțional penal continuă pe timpul executării măsurilor și

¹¹ Ion Oancea, *Drept execuțional penal*, Editura All, București, 1997, p. 29-34.

¹² Ioan Chiș, Alexandru Bogdan Chiș, *Executarea sancțiunilor penale*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 135.

obligațiilor impuse în cadrul termenului de supraveghere, eliberarea din penitenciar fiind însoțită până la epuizarea termenului pedepsei de îndeplinirea acestor constrângeri.

Încetarea raportului de drept execuțional penal intervine în situația în care, prin prevederile legale îndeplinite, persoana infractorului nu mai este obligată să execute pedeapsa, cum este cazul prevăzut în art. 80 Cod penal, când instanța poate dispune renunțarea la aplicarea unei pedepse. Suspendarea are efecte depline, iar raportul nu mai are obiect dacă în condițiile art. 82 alin. (3) C.pen. în termen de 2 ani nu s-a descoperit că persoana infractorului a mai săvârșit anterior rămânerii definitive a hotărârii o altă infracțiune, situație în care renunțarea la pedeapsă se anulează, aplicându-se pedeapsa în condițiile stabilite pentru concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.¹³

În situația raportului de drept execuțional penal, cu un conținut diferit de cel de executare efectivă a pedepsei, se găsește infractorul căruia i se aplică conform prevederilor Codului penal, art. 83, amânarea aplicării pedepsei, când se stabilește un termen de 2 ani de supraveghere de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus amânarea. Pe durata încetării raportului de drept execuțional penal infractorul se găsește în alte raporturi juridice de drept administrativ, când trebuie să respecte măsurile de supraveghere sub autoritatea consilierului de probațiune și a organelor abilitate, precum și unele obligații impuse de instanța de judecată conform art. 85 alin. (2) Cod penal.

b) Suspendarea raportului de drept execuțional penal

Suspendarea raportului de drept execuțional penal intervine în situațiile în care pedeapsa nu se execută, ulterior dispariției acestor situații reluându-se executarea pedepsei și, implicit, și raportul de drept execuțional penal între stat și condamnat.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere conferă raportului de drept execuțional penal un nou conținut¹⁴, în care infractorul, sub amenințarea executării integrale a pedepsei, este supus unor măsuri de supraveghere și executării unor obligații, controlat fiind de organele specializate ale statului, judecătorul delegat cu supravegherea și consilierul de probațiune, ajutați de instituții din domeniul afacerilor interne, muncii, sănătății, învățământului, și altele în care se realizează resocializarea persoanei supuse supravegherii.

În situația amânării executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, conform art. 589 Cod procedură penală, când persoana suferă de o boală ce nu poate fi tratată în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, ori este gravidă sau are un copil mai mic de un an, raporturile de drept execuțional penal se suspendă, infractorul urmând să respecte obligațiile stabilite prin art. 590 C.pr.pen., organele statului specializate urmărind executarea acestor măsuri și obligații.

În situația când pedeapsa se află în executare și intervine o situație de întrerupere a executării pedepsei, conform art. 592 C.pr.pen., raportul de drept execuțional penal se suspendă, până când situația ce a generat necesitatea întreruperii executării încetează și când se reia executarea și odată cu aceasta raportul de drept execuțional penal.

În situația înlăturării sau modificării pedepselor, prin apariția unor legi noi, sau a amnistiei și grațierii, conform art. 595-596 C.pr.pen., raportul de drept execuțional

---

¹³ I. Chiș, A. B. Chiș, *op.cit.*, p. 145.

¹⁴ I. Chiș, A. B. Chiș, *op.cit.*, p. 145.